

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntö LVM/587/03/2018

Lausunto maantie- ja rautatiealueiden toissijaista käyttöä koskevasta selvityksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikossa mainitusta selvityksestä. Kiitämme mahdollisuudesta lausua näkemyksemme ja toteamme lausuntonamme seuraavaa:

YLEISTÄ

Energiateollisuus suhtautuu positiivisesti siihen, että Liikenne- ja viestintäministeriö edistää hallitusohjelman mukaisesti digitalisaatiota ja normien purkua. Pidämme maantiealueiden toissijaista käyttöä koskevan selvityksen teettämistä tarpeellisena.

Vuonna 2013 voimaan tullut sähkömarkkinalaki edellyttää sähköverkonhaltijoita investoimaan lähivuosien aikana useita miljoonien euroja sähköjakelun toimitusvarmuuden kehittämiseen. Tämä tarkoittaa maakaapeloinnin lisäämistä, sähköjohtojen siirtämistä metsistä teiden varsille ja verkostoautomaation lisäämistä. Maakaapeleita asennetaan vuosittain 8 000-10 000 km ja ilmajohtoja siirretään metsistä teiden varsiin satoja kilometrejä. Uusille johdoille tarvitaan vuosittain tuhansia sijoituslupia.

Maantiealueet ovat hyvä paikka johdoille: investointikustannukset pysyvät kohtuullisina, kun maapohja on valmiiksi muokattu eikä puita tarvitse kaataa johdon takia. Johtojen asentaminen sekä huolto- ja kunnossapito ovat helpompaa, kun nämä sijaitsevat tien varressa. Haitta maanomistajille on vähäisempi. Maantiealueet tukevat myös yhteisrakentamista ja niiden merkitys korostuu entisestään 2020-luvulla, kun toimitusvarmuusinvestointien painopiste siirtyy taajamista haja-asutusalueelle.

Edelliseen viitaten pidämme tärkeänä, että maantiealueiden lupamenettelyiden kehittämistä jatketaan yhteistyössä viranomaisten, yhtiöiden sekä muiden sidosryhmien kesken.

SÄHKÖISEN LUPAMENETTELYN KEHITTÄMINEN

Selvityksen luvussa 7 tuodaan esille sähköisen asioinnin hyötyjä lupien hakemisessa. Suhtaudumme positiivisesti mm. seuraaviin selvityksessä todettuihin seikkoihin ja kannatamme menettelyn kehittämistä näiden pohjalta:

- Sähköinen asiointi voisi ohjata lomakkeen täyttämistä
- Hakijalta ei pyydetä sellaisia tietoja, jotka tienpitäjällä itsellään jo on
- Norjan ja Tanskan esimerkit luvanhausta, jossa hakija piirtää reitin karttapohjaan ja hakee samalla lupaa siihen kohtaan

Erityisesti karttapohjaan perustuvan luvanhausta näemme sellaisena kehityskohteena, joka tosiasiallisesti tehostaisi lupamenettelyä ja johtaisi säästöihin niin viranomaisten kuin luvanhakijoiden keskuudessa.

RIKKOMUSMAKSUT

Selvityksessä ehdotetaan maantielain uudeksi 52h §:ksi Liikennevirastolle mahdollisuutta periä rikkomusmaksuja. Maksun voisi periä esimerkiksi silloin, kun johto on sijoitettu määräyksen vastaisesti. Ymmärrämme rikkomusmaksun tavoitteen varmistaa määräyksen mukainen toiminta maantiealueella. Maksun määräytymisen perusteet tulisi kuitenkin eritellä esimerkiksi lain perusteluissa tarkemmin. Maastossa voi tulla tarve toimia yksittäisissä kohdissa määräyksen vastaisesti (esim. johdon sijainti muuttuu, kun joudutaan kiertämään iso maakivi). Tällaisissa tilanteissa emme pidä kohtuullisena rikkomusmaksun määräämistä.

Tässä yhteydessä korostamme maastokatselmusten roolia osana lupamenettelyn kehittämistä. Tienpitäjän edustajalla tulisi olla valta myöntää luvanhakijalle maastokatselmuksessa oikeus poiketa alkuperäisestä luvasta, kun se on kokonaisuuden kannalta järkevää. Nykyisin tienpitäjän edustajan valta on maastokatselmuksissa hyvin rajallinen ja poikkeukset käsitellään pääosin Pirkanmaan ELY-keskuksessa.

KÄYTTÖOIKEUSSOPIMUS, LUVAT JA ILMOITUSMENETTELY

Selvityksessä esitetyn perusteella hakija tarvitsisi seuraavat luvat ja sopimukset johdon sijoittamista ja asentamista varten:

- 52 §:n mukaan tehdään käyttöoikeussopimus tienpitäjän kanssa johtojen sijoittamisesta
- 52 a §:n mukaan tiealueella toimimista varten haetaan lupa tienpitoviranomaiselta
- 52 b §:n mukaan sijoittamista varten haetaan tienpitoviranomaisen lupa
- 52 e §:n mukaan tehdään ilmoitus eräiden kaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle

Selvityksessä ehdotetun mukainen menettely saattaisi olla hakijoiden kannalta monimutkainen. Jos hakijalta edellytettäisiin selvityksessä esitetyn mukaisesti useita erilaisia lupia, sopimuksia ja ilmoituksia johdon sijoittamiseksi ja asentamiseksi maantialueelle, tulisi nämä kaikki saada yhdellä hakemuksella. Viittaamme jälleen sähköisen luvanhaun kehittämiseen, eli hakuportaalien tulisi ohjata hakijaa siten, että kaikki tarvittavat luvat saadaan automaattisesti yhdellä kertaa.

Selvityksessä todetaan, että Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin lupahakemuksen sisällöstä ja työnaikaisista järjestelyistä. Nykyisin on käytössä Liikenneviraston määräys, sähkö- ja telejohdot ja maantiet -ohje sekä kaukolämpöjohdot- ja maantiet -ohje. Lupamenettelyn kehittämisen kannalta pidämme tärkeänä, että näitä aineistoja yhdistettäisiin samalla, kun uusi asetus laadittaisiin. Töiden toteuttamista koskevat ehdot tulisi olla kohtuullisia ja perustua standardeihin.

SIIRTOKUSTANNUKSET JA LUPAMAKSUT

Lähtökohtana tulee olla johdon sijoittamisen pysyvyys, mutta ymmärrämme että tietyissä tilanteissa johdon siirtäminen on välttämätöntä. Nykyinen maantielaki poikkeaa siirtokustannusten jaon osalta muista alueista. Maantielain mukainen kustannustenjaon periaate johtaa vuosikymmenien pituiseen taloudelliseen riskiin verkonhaltijan kannalta. Olemme perustelleet asiaa yksityiskohtaisesti maantielain muuttamista koskevassa [lausunnossamme](#).

Selvityksen mukaan *”Siirtokustannuksia koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi laista ja siirtokustannuksia koskevat periaatteet ehdotetaan kirjattavaksi pykäläkohtaisiin perusteluihin ja jätettävän muilta osin tässä selvityksessä kuvattujen oikeudellisten periaatteiden ja oikeuskäytännön kehittymisen varaan”*. Tässä yhteydessä pidämme tarpeellisena siirtokustannustenjaon periaatteiden kohtuullistamista.

Lupamaksujen ym. tienpitoviranomaisille maksettavien mahdollisten korvausten tulisi olla tasapainossa muille maanomistajille maksettavien korvausten kanssa. Maantiealueita tulisi hyödyntää ns. infraväylinä, joille kunnallisteknistä infrastruktuuria keskitettäisiin. Tämä edistäisi yhteisrakentamista, alentaisi investointikustannuksia ja vähentäisi maanomistajille aiheutuvaa haittaa.

Ystävällisin terveisin

Kenneth Hänninen
Johtaja, Energiaverkot
Energiateollisuus ry